

حسابداری مالیاتی

(رشته حسابداری)

تألیف و ترجمه: محمد رمضان احمدی

زمستان ۱۳۸۰

فهرست

هفت	مقدمه
۱	بخش اول
۳	فصل اول. تعریف مالیات و انواع آن
۵	فصل دوم. اشخاص مشمول مالیات
۷	بخش دوم
۹	فصل سوم. مالیات بر ارث
۳۰	فصل چهارم. حق تمبیر
۳۴	فصل پنجم. مالیات بردرآمد اجاره املاک
۴۷	فصل ششم. مالیات بر نقل و انتقال املاک
۵۶	فصل هفتم. مالیات بردرآمد کشاورزی
۵۷	فصل هشتم. مالیات بردرآمد حقوق
۷۰	فصل نهم. مالیات بردرآمد مشاغل
۷۹	فصل دهم. مالیات حق الوکاله

- ۸۱ فصل یازدهم. مالیات بر درآمد حق الزحمه و درآمد عملیات پیمانکاری
- ۹۰ فصل دوازدهم. مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی
- ۹۴ فصل سیزدهم. مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج از ایران
- ۹۹ فصل چهاردهم. مالیات بر درآمد اتفاقی

- ۱۰۵ **بخش سوم**
- ۱۰۷ فصل پانزدهم. معافیتها
- ۱۱۵ فصل شانزدهم. هزینه‌های قابل قبول و استهلاک
- ۱۲۱ جدول استهلاکات
- ۱۳۷ مشخصات دفاتر قانونی و نحوه تنظیم و تحریر و نگاهداری حساب از لحاظ تشخیص درآمد
- آیین‌نامه اجرایی تبصره (۲) قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به‌عنوان حسابدار رسمی
- ۱۴۳ دستور عمل حسابرسی مالیاتی برای حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
- ۱۵۱ شرح چرخه دادرسی مالیاتی
- ۱۷۳

- ۱۷۵ **منابع و مأخذ**

تقدیم به روح مادر بسیار مهربان و نازنینم، که از خردسالی
هم لطف پدری ام داشت و هم مهر مادری.

خدایش بیامرزد

مقدمه

در کتاب حاضر مواد قانون مالیاتهای مستقیم، اصلاحیه ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ عیناً نقل گردیده تا دانشجویان گرامی با محتوای قانون مذکور و اصطلاحات بکار رفته در آن آشنا گردیده و سپس برای توضیح و تفسیر آن از مثالهای کامل، جامع و درعین حال ساده‌ای استفاده شده است. که با مطالعه دقیق آنها دانشجویان به تنهایی قادر به انجام محاسبات مربوط به هر کدام از فصول این قانون خواهند بود.

مطمئناً کتاب (با توجه به چاپ اول آن) خالی از اشکال نخواهد بود. امیدوارم با ارائه پیشنهادات همکاران محترم عضو هیأت علمی و سایر اساتید گرامی و همچنین دانشجویان عزیز در چاپهای بعدی مرتفع گردد.

در نهایت برخود لازم می‌دانم از مساعدتها و راهنمائیهای استاد ارجمند جناب آقای دکتر محسن دستگیر عضو هیأت علمی دانشگاه شهید چمران و همچنین از زحمات بی‌شائبه دانشجویان دانشگاه پیام نور مرکز اهواز خانمها: پرستو محمدی، مریم شاهرخی قهفرخی، خدیجه هرمزی که اینجانب را در جهت تکمیل کتاب یاری نمودند تشکر نمایم.

محمدرضای احمدی

بخش اول

٣ تعريف ماليات و انواع آن

فصل اول

تعریف مالیات و انواع آن

مالیات مبلغی است که افراد و مؤسسات برای تأمین بخشی از هزینه‌ها و تحقق برخی از اهداف دولت می‌پردازند و معمولاً متناسب با میزان درآمد، هزینه و یا ثروت آنها است. دولت‌ها عموماً مالیات را برای رسیدن به اهداف مختلفی وضع می‌کنند که از این اهداف می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. تحقق بخشی از درآمدهای دولت
 ۲. تعدیل توزیع درآمد و ثروت جامعه
 ۳. کنترل و هدایت مخارج و هزینه‌ها در اقتصاد
 ۴. کنترل حجم واردات و صادرات
- براساس قوانین مالیاتی کشور انواع مالیات‌ها به شرح زیر می‌باشد:

۱. مالیات‌های مستقیم

که دولت به‌طور مستقیم بر دارایی و درآمد افراد و مؤسسات وضع می‌کند و شامل مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد می‌باشد.

الف) مالیات بر دارایی، مانند: ۱. مالیات بر ارث ۲. حق تمبک

ب) مالیات بر درآمد، مانند: ۱. مالیات بر درآمد املاک ۲. مالیات بر درآمد حقوق

۳. مالیات بر درآمد مشاغل ۴. مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی ۵. مالیات بر درآمد اتفاقی

۲. مالیاتهای غیرمستقیم

که بر قیمت کالاها و خدمات اضافه شده و به مصرف‌کننده تحمیل می‌گردد و شامل مالیات بر واردات و مالیات بر مصرف و فروش می‌باشد:

الف) مالیات بر واردات، مانند: ۱. حقوق گمرکی ۲. سود بازرگانی ۳. مالیات بر واردات اتومبیل

ب) مالیات بر مصرف و فروش، مانند: ۱. مالیات نوشابه‌های غیرالکلی ۲. مالیات بر فروش سیگار ۳. مالیات اتومبیل ۴. مالیات بر فرآورده‌های نفتی ۵. مالیات تولید الکل طبی و صنعتی ۶. مالیات نقل و انتقال اتومبیل ۷. مالیات حق اشتراک تلفنهای خودکار و خدمات مخابرات بین‌المللی ۸. مالیات نوار ضبط صوت و تصویر ۹. مالیات فروش خاویار.

فصل دوم

اشخاص مشمول مالیات

مواد ۱ و ۲ قانون مالیاتهای مستقیم - اصلاحی ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

ماده ۱. اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات می‌باشند:

۱. کلیه مالکین اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی نسبت به اموال یا املاک خود واقع در ایران.

۲. هر شخص حقیقی ایرانی مقیم ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌نماید.

۳. هر شخص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران تحصیل می‌کند.

۴. هر شخص حقوقی ایرانی نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌نماید.

۶. هر شخص غیرایرانی (اعم از حقیقی یا حقوقی) نسبت به درآمدهایی که در ایران تحصیل می‌نماید و همچنین نسبت به درآمدهایی که بابت واگذاری امتیازات یا سایر حقوق خود و یا دادن تعلیمات و کمکهای فنی و یا واگذاری فیلمهای سینمایی (که به‌عنوان بها یا حق نمایش یا هر عنوان دیگر عاید آنها می‌گردد) از ایران تحصیل می‌کند.

ماده ۲. اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیاتهای موضوع این قانون نیستند:

۱. وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی
 ۲. دستگاههایی که بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می‌شود.
 ۳. شهرداریها
- تبصره ۱.** شرکتهایی که تمام یا قسمتی از سرمایه آنها متعلق به اشخاص و مؤسسه‌های مذکور در بندهای فوق باشد، سهم درآمد یا سود آنها مشمول حکم این ماده نخواهد بود. حکم این تبصره مانع استفاده شرکتهای مزبور از معافیتهای مقرر در این قانون حسب مورد، نیست.
- تبصره ۲.** درآمدهای حاصل از فعالیتهای اقتصادی از قبیل فعالیتهای صنعتی، معدنی، تجاری، خدماتی و سایر فعالیتهای تولیدی برای اشخاص موضوع این ماده، که به نحوی غیر از طریق شرکت نیز تحصیل می‌شود، در هر مورد به طور جداگانه به نرخ مذکور در ماده (۱۰۵) این قانون مشمول مالیات خواهد بود.
- مسئولان اداره امور در این گونه موارد نسبت به سهم فعالیت مذکور مکلف به انجام دادن تکالیف مربوط طبق مقررات این قانون خواهند بود. در غیر این صورت نسبت به پرداخت مالیات متعلق با مؤدی مسئولیت تضامنی خواهند داشت.
- تبصره ۳.** معافیت مالیاتی این ماده برای مواردی که از طرف حضرت امام خمینی (ره) یا مقام معظم رهبری دارای مجوز می‌باشند براساس نظر مقام معظم رهبری است.

بخش دوم

فصل سوم

مالیات بر ارث

مواد ۱۷ تا ۴۳ قانون مالیاتهای مستقیم - اصلاحی ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

ماده ۱۷. هرگاه در نتیجه فوت شخصی اعم از واقعی یا فرضی اموالی از متوفی باقی بماند به شرح زیر مشمول مالیات است:

۱. در صورتی که متوفی یا وارث یا هردو ایرانی مقیم ایران باشند نسبت به سهم الارث هر یک از وارث از اموال مشمول مالیات برارث موضوع ماده ۱۹ این قانون واقع در ایران یا در خارج از ایران پس از کسر مالیات بر ارثی که بابت آن قسمت از اموال واقع در خارج از ایران به دولت محلی که مال در آن واقع گردیده پرداخت شده است به نرخ مذکور در ماده ۲۰ این قانون

۲. در صورتی که متوفی و وارث هر دو ایرانی مقیم خارج از ایران باشند سهم الارث هر یک از وارث از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است به نرخ مذکور در ماده ۲۰ این قانون و نسبت به آن قسمت که در خارج از ایران وجود دارد پس از کسر مالیات بر ارثی که از آن بابت به دولت محل وقوع مال پرداخت شده است به نرخ بیست و پنج درصد.

۳. در مورد اتباع خارجی و سایر موارد نسبت به آن قسمت از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است کلاً مشمول مالیات به نرخ مذکور در ماده ۲۰ این

قانون برای وراث طبقه دوم

وراث متوفی

ماده ۱۸. وراث از نظر این قانون به سه طبقه تقسیم می‌شوند:

۱. وراث طبقه اول که عبارت‌اند از: پدر، مادر، زن، شوهر، اولاد و اولاد اولاد.
۲. وراث طبقه دوم که عبارت‌اند از: اجداد، برادر، خواهر و اولاد آنها.
۳. وراث طبقه سوم که عبارت‌اند از: عمو، عمه، دایی، خاله و اولاد آنها.

ماترک مشمول مالیات

ماده ۱۹. اموال مشمول مالیات بر ارث عبارت است از کلیه ماترک متوفی واقع در ایران یا خارج از ایران اعم از منقول و غیرمنقول و مطالبات قابل وصول و حقوق مالی پس از کسر هزینه کفن و دفن در حدود عرف و عادت و واجبات مالی و عبادی در حدود قواعد شرعی و دیون محقق متوفی.

تبصره. بدهی که متوفی به وراث خود دارد در صورتی که مستند به مدارک قانونی بوده و اصالت آن مورد تأیید هیأت حل اختلاف مالیاتی قرار گیرد قابل کسر از ماترک خواهد بود. در مورد مهریه و نفقه ایام عده، تأیید هیأت مذکور لازم نیست و در مورد وراث طبقه دوم و سوم کسر دیون منوط به آن است که متوفی تا تاریخ فوت خود دارای وراث از طبقه ما قبل حسب مورد بوده باشد.

ماده ۲۰. نرخ مالیات بر ارث نسبت به سهم الارث به شرح زیر است:

شرح	طبقه اول	طبقه دوم	طبقه سوم
تا مبلغ ۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۵٪	۱۵٪	۳۵٪
تا مبلغ ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۱۵٪	۲۵٪	۴۵٪
تا مبلغ ۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۲۵٪	۳۵٪	۵۵٪
نسبت به مازاد ۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۳۵٪	۴۵٪	۶۵٪

از سهم الارث هر یک از وراث طبقه اول مبلغ سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به عنوان

معافیت کسر و مازاد به نرخهای مذکور مشمول مالیات می‌باشد. معافیت مذکور برای هریک از وراث طبقه اول که کمتر از بیست سال سن داشته یا محجور یا معلول از کارافتاده باشند مبلغ پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال خواهد بود.

ماده ۲۱. اموالی که جزء ماترک متوفی باشد و تا یکسال پس از قطعیت مالیات و غیرقابل رسیدگی بودن پرونده امر در مراجع مالیاتی طبق قوانین یا احکام خاص مالکیت آنها سلب و یا به موجب گواهی سازمان ذیربط بلاعوض در اختیار وزارتخانه‌ها، مؤسسه‌های دولتی، شهرداریها، نهادهای انقلاب اسلامی یا شرکتهایی که صددرصد (۱۰۰٪) سهام آنها متعلق به دولت باشد قرار گیرد، از مشمول مالیات بر ارث خارج و در صورتی که بابت سلب مالکیت عوضی داده شود ارزش آن عوض یا اموال سلب مالکیت شده هرکدام کمتر است جزء اموال مشمول مالیات بر ارث محسوب و در هر حال چنانچه مالیاتی اضافه پرداخت شده باشد مسترد خواهد شد. حکم این ماده در مواردی که وراث تمام یا قسمتی از اموال را که جزء ماترک باشد به‌طور رایگان به یکی از اشخاص مذکور در ماده (۲) این قانون واگذار کنند نیز جاری است.

ماده ۲۲. در صورتی که به‌موجب رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی مطالبات متوفی غیرقابل وصول تشخیص داده شود، مطالبات مذکور جزء ماترک منظور نمی‌شود و اگر مالیات آن قبلاً وصول شده باشد مسترد خواهد شد و در صورت وصول احتمالی این‌گونه مطالبات ورثه ملزم به پرداخت مالیات متعلق خواهند بود. در هر صورت وزارت امور اقتصادی و دارایی از نظر تأمین مالیات متعلق می‌تواند به‌عنوان ثالث در دعوی مربوط شرکت و یا رأساً اقامه دعوی نماید.

معافیت‌های مالیاتی

ماده ۲۴. اموال زیر از مشمول مالیات این فصل خارج است:

۱. وجوه بازنشستگی و وظیفه و پس‌انداز خدمت و مزایای پایان خدمت، مطالبات مربوط به خسارت اخراج، بازخرید خدمت و مرخصی استحقاقی و استفاده نشده و بیمه‌های اجتماعی و نیز وجوه پرداختی توسط مؤسسات بیمه یا بیمه‌گذار و یا کارفرما از قبیل بیمه عمر، خسارت فوت و همچنین دیه و مانند آنها حسب مورد

که یک جا و یا به طور مستمر به ورثه متوفی پرداخت می گردد.

۲. اموالی که برای سازمانها و مؤسسه های مذکور در ماده (۲) این قانون مورد وقف یا نذر یا حبس واقع گردد به شرط تأیید سازمانها و مؤسسه های مذکور.

۳. **هشتاد درصد** (۸۰٪) اوراق مشارکت و سپرده های متوفی نزد بانکهای ایرانی و شعب آنها در خارج از کشور و مؤسسه های اعتباری غیربانکی مجاز، همچنین **پنجاه درصد** (۵۰٪) ارزش سهام متوفی در شرکتهایی که سهام آنها طبق قانون مربوط در بورس پذیرفته شده باشد و **چهل درصد** (۴۰٪) ارزش سهام یا سهم الشرکه متوفی در سایر شرکتها و نیز **چهل درصد** (۴۰٪) ارزش خالص دارایی متوفی در واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی.

ماده ۲۵. وراثت طبقات اول و دوم نسبت به اموال شهدای انقلاب اسلامی مشمول مالیات بر ارث موضوع این فصل نخواهند بود.

احراز شهادت برای استفاده از مقررات این ماده منوط به تأیید یکی از نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و یا بنیاد شهید انقلاب اسلامی حسب مورد می باشد.

ماده ۲۶. وراثت (منفرداً یا مجتمعاً) یا ولی یا امین یا قیم یا نماینده قانونی آنها مکلفاند ظرف شش ماه از تاریخ فوت متوفی اظهارنامه ای روی نمونه مخصوصی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می شود حاوی کلیه اقلام ماترک با تعیین بهای زمان فوت و تصریح مطالبات و بدهیهایی که طبق مقررات این فصل قابل احتساب هستند به ضمیمه مدارک زیر به اداره امور مالیاتی صلاحیتدار تسلیم و رسید دریافت دارند.

۱. رونوشت یا تصویر گواهی شده اسناد مربوط به بدهی و مطالبات متوفی.
۲. رونوشت یا تصویر گواهی شده کلیه اوراقی که مثبت حق مالکیت متوفی نسبت به اموال و حقوق مالی است.
۳. در صورتی که اظهارنامه از طرف وکیل یا قیم یا ولی داده شود رونوشت یا تصویر گواهی شده وکالت نامه یا قیم نامه.
۴. رونوشت یا تصویر گواهی شده آخرین وصیت نامه متوفی اگر وصیت نامه موجود باشد.

تبصره. تسلیم اظهارنامه با مشخصات مذکور از طرف یکی از وراثت، سالب

تکلیف سایر ورثه می‌گردد.

ماده ۲۷. اداره امور مالیاتی صلاحیتدار در مورد ارث، اداره امور مالیاتی است که آخرین اقامتگاه قانونی متوفی در محدوده آن واقع بوده است و اگر متوفی در ایران مقیم نبوده، اداره امور مالیاتی مربوط در تهران خواهد بود.

تبصره. اقامت از نظر این قانون تابع تعاریف مقرر در قانون مدنی می‌باشد.

ماده ۲۸. مشمولین مالیات بر ارث مکلف‌اند مالیات متعلق را بر اساس اظهارنامه تا سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه به رسم علی‌الحساب پرداخت و رسید دریافت دارند.

تبصره. اداره امور مالیاتی مربوطه مکلف است پس از رسیدگی و قطعی شدن مالیات و پرداخت آن مفاصا حساب مالیاتی را حداکثر ظرف مهلت یک هفته طبق مقررات این قانون صادر و به ذینفع تسلیم نماید.

ماده ۲۹. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است به منظور اجرای صحیح مقررات مالیات بر ارث، دفتر مرکزی ارث را در تهران تشکیل دهد. ادارات امور مالیاتی مکلف‌اند اظهارنامه‌های دریافتی را ظرف مدت یک هفته پس از دریافت به دفتر مذکور ارسال نمایند. دفتر مرکزی ارث اظهارنامه‌های واصله را ثبت و ممهور و ظرف یکماه جهت اقدامات قانونی بعدی به اداره امور مالیاتی مربوطه اعاده خواهد نمود. در صورتی که برای یک متوفی اظهارنامه‌های متعددی واصل شده باشد دفتر مرکزی ارث اظهارنامه‌های مذکور را به اداره مالیاتی که اولین اظهارنامه را به دفتر مزبور فرستاده است ارسال و مراتب را به سایر ادارات امور مالیاتی ذیربط اعلام خواهد نمود.

ماده ۳۰. اداره امور مالیاتی مربوطه مکلف است اظهارنامه مؤدیان را طبق مقررات این فصل رسیدگی و ارزش اموال را تشخیص و به شرح زیر عمل کند:
الف) در صورتی که جمع ارزش اموال مشمول مالیات اظهار شده در اظهارنامه با

ارزش تعیین شده همان اموال توسط اداره امور مالیاتی بیش از پانزده درصد اختلاف نداشته باشد، اظهارنامه را قطعی تلقی و مراتب را ظرف شش ماه به مؤدی ابلاغ نماید.

ب) در صورتی که اختلاف بیش از پانزده درصد باشد و همچنین در مواردی که وراثت یا نماینده قانونی آنها و سایر کسانی که طبق مقررات این قانون مکلف به دادن اظهارنامه هستند از تسلیم اظهارنامه خودداری کنند یا در اظهارنامه قسمتی از اموال را ذکر ننمایند مالیات متعلق را بر طبق مقررات این قانون تشخیص و به مؤدی ابلاغ کند.

تبصره. هرگاه وراثت ظرف یکماه از تاریخ اخطار کتبی اداره امور مالیاتی از ارائه اموال به منظور ارزیابی خودداری نمایند اداره امور مالیاتی نسبت به تعیین بهای اموال رأساً اقدام خواهد نمود.

ماده ۳۱. اداره امور مالیاتی مکلف است پس از تسلیم اظهارنامه از طرف وراثت یا نماینده قانونی آنها در صورت درخواست کتبی ظرف یک هفته گواهینامه متضمن رونوشت مصدق ریز ماترک را که در اظهارنامه نوشته شده صادر و به مؤدی تسلیم نماید. این گواهی نامه فقط از نظر صدور برگ حصر وراثت معتبر است. رسیدگی به تقاضای حصر وراثت در دادگاهها موکول به ارائه گواهینامه مذکور در این ماده خواهد بود و مدیران دفتر دادگاههای صادر کننده تصدیق حصر وراثت موظفاند رونوشت گواهی شده آن را ظرف پانزده روز از تاریخ صدور به اداره امور مالیاتی محل بفرستند.

ماده ۳۲. مأخذ ارزیابی املاک اعم از عرصه یا اعیان، ارزش معاملاتی ملک یا رعایت تبصره (۱) ماده ۵۹ این قانون در زمان فوت بوده و مأخذ ارزیابی سایر اموال و حقوق مالی متوفی، ارزش آنها در تاریخ فوت خواهد بود.

تبصره ۱. اثاث البیت محل سکونت از نظر مالیاتی جزء ماترک متوفی محسوب نخواهد شد.

تبصره ۲. در مورد ساختمانهایی که با توجه به نوع مصالح یا طرز معماری خاص دارای ارزش فوق العاده هستند ارزش معاملاتی اعیانی ملاک نبوده و اداره امور مالیاتی مکلف است در این مورد و همچنین در ارزیابی جواهر و اشیای نفیس از نظر کارشناس

یا کارشناسان و متخصصین ذیربط استفاده کنند.

تبصره ۳. در مواردی که منفعت مال، مورد وصیت یا نذر واقع می‌شود و همچنین در حبس چنانچه پس از انقضای مدت، اصل مال عاید وراث شود ارزش مال مورد وصیت و نذر و حبس، به تاریخ حین‌الفوت مورث با رعایت مسلوب المنفعه بودن آن تقدیم و به سهم‌الارث وراثی که مال عاید آنها می‌شود اضافه و مشمول مالیات بر ارث خواهد بود.

تبصره ۴. حقوق ناشی از عقود اجاره به شرط تملیک با بانکها نسبت به عرصه و اعیان املاک براساس ارزش معاملاتی حین‌الفوت محاسبه خواهد شد.

ماده ۳۳. مأموران کنسولی ایران در خارج از کشور موظف‌اند ظرف سه ماه از تاریخ اطلاع از وقوع فوت اتباع ایرانی مراتب را ضمن ارسال کلیه اطلاعات در مورد ماترک آنان اعم از منقول یا غیرمنقول واقع در کشور محل مأموریت خود، با تعیین مشخصات و ارزش آنها، از طریق وزارت امور خارجه به وزارت امور اقتصادی و دارائی اعلام نمایند.

تبصره. آئین‌نامه اجرائی این ماده ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارائی و امور خارجه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۴. بانکها و شرکتها و مؤسسات و اشخاصی که اموالی از متوفی نزد خود دارند مکلف‌اند ظرف یکماه از تاریخ اطلاع از فوت صورت آن اموال اعم از وجوه نقد یا سفته یا جواهر و نیز مقدار سهام یا سهم‌الشرکه متوفی را تنظیم و به اداره امور مالیاتی محل تسلیم نمایند، همچنین موظف‌اند در صورت مراجعه اداره امور مالیاتی، دفاتر و اسناد مورد نیاز را برای رسیدگی در اختیار آنها بگذارند.

ماده ۳۵. اداره ثبت اسناد و املاک موقعی که مال غیرمنقول را به اسم وراث یا موصی‌له ثبت می‌نمایند، همچنین کلیه دفاتر اسناد رسمی در موقعی که می‌خواهند تقسیم نامه یا هر نوع معامله وراث راجع به ماترک را ثبت کنند، باید گواهی‌نامه اداره امور مالیاتی

صلاحیتدار را مبنی بر عدم شمول مالیات یا این که مالیات متعلق کلاً پرداخت یا ترتیب یا تضمین لازم برای پرداخت آن داده شده است مطالبه نمایند و قبل از ارائه این گواهینامه مجاز به ثبت نیستند.

ماده ۳۶. بانکها و شرکتها و مؤسسات و اشخاصی که وجوه نقد یا سفته یا جواهر یا سهام یا سهم الشرکه و یا هر نوع مال دیگر از متوفی نزد خود دارند مجاز نخواهند بود آن را به وراثت یا وصی حسب مورد تسلیم و یا به نام آنان ثبت نمایند مگر این که گواهینامه موضوع قسمت اخیر ماده ۳۵ این قانون ارائه گردد.

ماده ۳۷. در صورتی که به موجب احکام دادگاهها براساس حقوق مالی متوفی مالی به ورثه برسد، مدیران دفتر دادگاهها مکلفاند رونوشت حکم را به اداره امور مالیاتی مربوط ارسال دارند تا در صورتی که قبلاً مالیات آن وصول نشده باشد اقدام به مطالبه مالیات گردد. این حکم در مواردی که اسناد و مدارک تازه‌ای مربوط به دارائی متوفی به دست آید نیز جاری خواهد بود. در صورتی که پس از قطعیت مالیات اسناد و مدارک تازه‌ای مربوط به بدهی متوفی یا عدم تعلق دارائی به وی ارائه گردد و در محاسبه مالیات مؤثر باشد پرونده امر جهت صدور رأی مقتضی به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارسال و طبق رأی هیأت، اقدام خواهد شد.

ماده ۳۸. اموالی که به موجب وقف یا حبس یا نذر یا وصیت منتقل می‌شود، در صورتی که از موارد معافیت مذکور در بند ۳ ماده ۲۴ این قانون نباشد و یا مشمول مقررات فصل مالیات بردرآمد اتفاقی نگردد، به شرح زیر مشمول مالیات است:

الف) در مورد وقف و حبس، منافع مال هر سال مشمول مالیات به نرخ مقرر در ماده ۱۳۱ این قانون خواهد بود.

ب) در نذر و وصیت چنانچه منافع مورد نذر و وصیت باشد به شرح بند الف فوق و در صورتی که عین مال مورد نذر و وصیت باشد. ارزش مال طبق مقررات این فصل تعیین و یکجا به نرخ مقرر برای وراثت طبقه دوم مشمول مالیات خواهد بود.

تبصره ۱. مال مورد وصیت وقتی مشمول مالیات خواهد بود که وصیت با فوت موصی قطعی شده باشد.